

Duiding kostenvergelijking omgevingsdienst West-Holland

Bahamin Khossravi en Noa Agami

23-03-2026

Inhoudsopgave

1. Onderzoeksvraag en stappen
2. Uitgangspunten vergelijking
3. Referentiegroep en kenmerken
4. Uitkomsten

Onderzoeksvraag en stappen

Onderzoeksvraag

- Hoe verhouden de kosten van milieu en bodem van de omgevingsdienst West-Holland (ODWH) zich met andere omgevingsdiensten?

Scope

De volgende taken op het gebied van milieu en bodem zijn meegenomen in het onderzoek:

- Vergunningverlening, toezicht en handhaving, onderzoek, advies, bezwaar en beroep en projecten

De volgende taken zijn niet meegenomen in het onderzoek:

- Overhead
- Duurzaamheid
- Bouwen
- Omgevingsadvies

Onderzoeksstappen

- Gegevensverzameling van indicatoren, jaarrekeningen en begrotingen (peildatum 2024) van alle omgevingsdiensten en urenuitdraai van de ODWH
- Validatie van de werkzaamheden van de ODWH in vergelijking met de andere omgevingsdiensten
- Kenmerken van de omgevingsdiensten verzamelen en dat relateren aan de hoogte van de kosten

Uitgangspunten vergelijking

Bij de kostenvergelijking hebben we rekening gehouden met:

- Baten afkomstig van derden (niet zijnde deelnemende gemeenten, zoals provincies)
- Grote verschillen in takenpakket (door te beoordelen welke activiteiten wel of niet onder een taak vallen en deze waar nodig mee te nemen of buiten beschouwing te laten)
- Verschil in omvang (uitgedrukt in aantal inwoners)
- Verschil in overhead (deze is buiten beschouwing gelaten)

Bij de kostenvergelijking hebben we geen rekening gehouden met:

- Andere aspecten die de werklust/kosten kunnen verhogen, denk aan efficiency, ambities, kwaliteitsniveaus en kleine verschillen in takenpakket

Het onderzoek heeft zijn waarde en beperkingen, de uitkomsten bieden dan ook een eerste handvat voor objectieve discussie: niet het "finale oordeel".

Referentiegroep en kenmerken

- Een deel van de omgevingsdiensten is niet meegenomen in de analyse, omdat zij door diverse redenen niet goed vergelijkbaar waren (zie bijlage 1 voor de redenen waarom omgevingsdiensten buiten beschouwing zijn gelaten)
- Het gaat hierbij om: Omgevingsdienst Midden-Holland, Omgevingsdienst Veluwe, Omgevingsdienst Fryslân, Omgevingsdienst Drenthe, Omgevingsdienst Zuid-Limburg, Omgevingsdienst Twente, Omgevingsdienst Noord-Limburg, Omgevingsdienst Utrecht, Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied, Omgevingsdienst Regio Nijmegen
- Van 17 van de 28 omgevingsdiensten konden we wél betrouwbare gegevens voor milieu en bodem verzamelen. Deze vindt u op de volgende pagina terug. Bij deze omgevingsdiensten was het takenpakket voor milieu en bodem vergelijkbaar, de kosten helder uitgesplitst en de taken voor derden goed eruit te halen.
- Er zijn verschillende factoren waarom omgevingsdiensten in kosten van elkaar verschillen, denk aan verschillen in grootte en regio. we hebben er in totaal 7 onderzocht. Voor de meegenomen omgevingsdiensten is gekeken naar de kenmerken die de verschillen in kosten kunnen verklaren.* Uit de analyse bleek dat de kenmerken die sterk samenhangen met inwoneraantal het grootste effect hebben op de kosten.

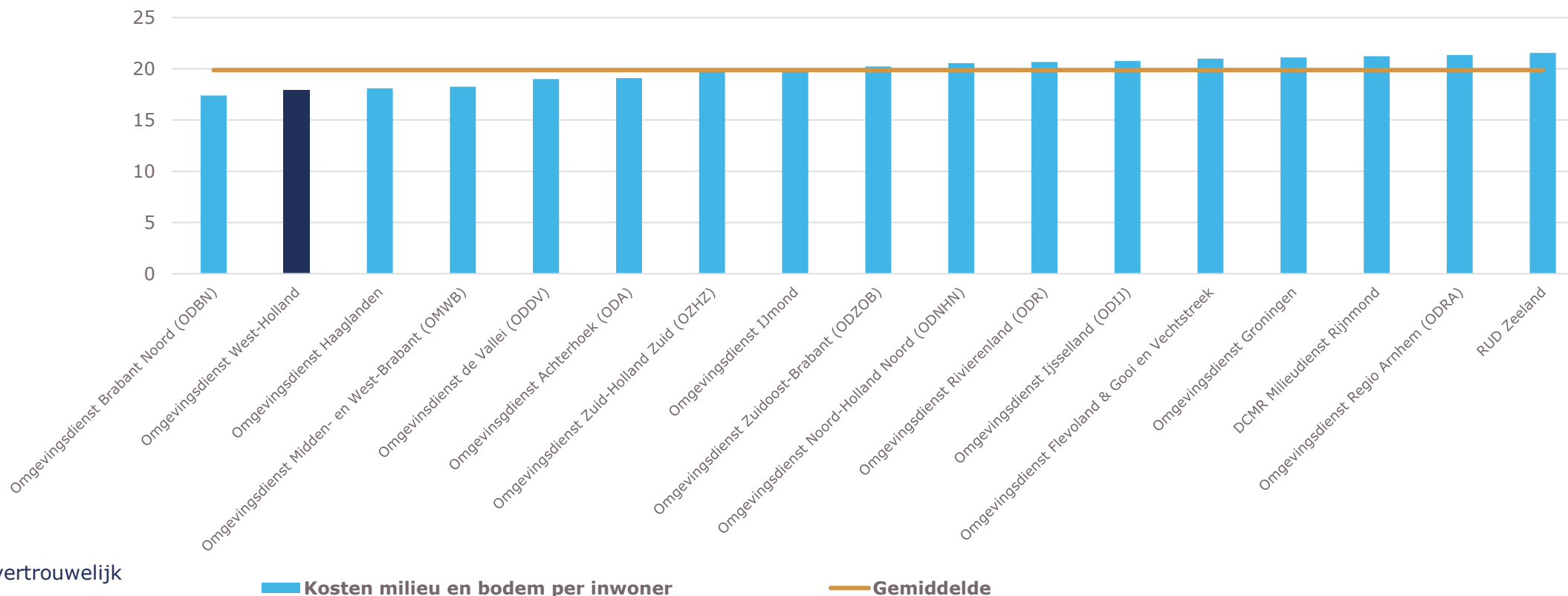
* Onderzochte kenmerken: inwoneraantal, aantal verbonden gemeenten, inkomsten vanuit provincies, aantal landbouwbedrijven, aantal industriebedrijven, bevolkingsdichtheid en oppervlakteland.

KOSTENVERGELIJKING PER INWONER

Uitkomsten

De kosten van de ODWH voor milieu- en bodemtaken bedragen € 8,2 miljoen. Omgerekend is dat € 17,9 per inwoner, wat € 2,0 lager is dan het gemiddelde (-10%). Wanneer rekening wordt gehouden met de specifieke kenmerken van de ODWH, liggen de kosten voor deze taken tussen € 0,3 en € 3,8 per inwoner lager dan verwacht. In absolute bedragen komt dit neer op een verschil van € 0,1 tot € 1,8 miljoen (zie bijlage 2 voor een nadere toelichting).

Conclusie: De kosten voor de ODWH voor de milieu en bodemtaken zijn significant lager dan gemiddeld.

Berenschot

Berenschot

www.berenschot.nl

linkedin.com/berenschot

Bijlage 1

Redenen waarom omgevingsdiensten buiten beschouwing zijn gelaten

- Bij de volgende omgevingsdiensten waren de kosten voor milieu- en bodemtaken niet te splitsen van de andere werkzaamheden
  - Omgevingsdienst Fryslân (FUMO)
  - Omgevingsdienst Veluwe (ODV)
  - Omgevingsdienst Zuid-Limburg
- Bij de volgende omgevingsdiensten waren werkzaamheden voor de gemeenten en derden (zoals provincies) niet goed te onderscheiden
  - Omgevingsdienst Twente (ODT)
  - Omgevingsdienst Veluwe (ODV)
  - Omgevingsdienst Drenthe
  - Omgevingsdienst Noord-Limburg (ODNL)
  - Omgevingsdienst Regio Nijmegen (ODRN)
- Bij de volgende omgevingsdiensten constateerden we grote verschillen in het takenpakket t.o.v. de ODWH
  - Omgevingsdienst Midden-Holland (ODMH) – heeft een relatief grote archeologietoek, dit was niet uitgesplitst.
  - Omgevingsdienst Noordzeekanaalgebied (OD NZKG) – heeft veel zware industrie, dat specialisatie vereist (zoals Tata Steel)
- Bij de omgevingsdienst Utrecht (voorheen ODRU en RUD) was de jaarrekening niet beschikbaar vanwege de recente fusie. Ook de afzonderlijke jaarrekeningen van de ODR en RUD waren niet beschikbaar.

Bijlage 2

Nadere toelichting methodiek

We hebben gekeken hoe de kosten van de Omgevingsdienst West-Holland (ODWH) zich verhouden tot die van andere vergelijkbare organisaties. Hiervoor hebben we gegevens van 17 omgevingsdiensten gebruikt die betrouwbare cijfers hebben over hun kosten voor taken op het gebied van milieu en bodem.

Met deze gegevens hebben we een berekening gemaakt die heel goed kan voorspellen* welke kosten je mag verwachten op basis van de kenmerken van een dienst. De berekening geeft aan dat de kosten van de ODWH normaal gesproken tussen € 8,3 miljoen en € 10,0 miljoen zouden liggen.

In werkelijkheid zijn de kosten van de ODWH voor milieutaken en bodemtaken € 8,2 miljoen. Dat is dus tussen € 0,1 en € 1,8 miljoen lager dan wat je op basis van de berekening zou verwachten. Omdat dit verschil groter is dan de normale meetfout**, kunnen we vaststellen dat de ODWH aanzienlijk minder uit geeft dan gemiddeld voor deze taken.

Kort gezegd: de ODWH werkt voor deze taken goedkoper dan vergelijkbare omgevingsdiensten.

* Het statistisch regressiemodel verklaart 97% van de variatie in kosten tussen de verschillende omgevingsdiensten.

** Met een foutmarge van 5%.